

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 23Co/13/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117223433
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 01. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Baran
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8117223433.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Barana a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Mariany Muránskej v spore žalobcu: 1/ G. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX, XXX XX F., 2/ U. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX, XXX XX F., 3/ G. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX, XXX XX F., 4/ P. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX, XXX XX F., 5/ X. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX, XXX XX F., 6/ X. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX, XXX XX F., zastúpení JUDr. Dušan Remeta, advokát, so sídlom Masarykova 2, 080 01 Prešov proti žalovanej: O. F., Y. Q. G. L., Q. XX, XXX XX W., G.: XX XXX XXX, zastúpený Advokátskou kanceláriou FELIX NEUPAUER & PARTNERI, so sídlom Dvořákovo nábřeží 8/A, 811 02 Bratislava, o zaplatenie 1.946,52 Eur s prísl., o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 16C 48/2017-85 zo dňa 21.11.2019 takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok.
- II. Žalobcovia 1/ - 6/ majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie zaviazal žalovanú svojím napadnutým rozsudkom na povinnosť zaplatiť každému žalobcovi sumu 321,67 Eur s príslušenstvom titulom trov konania, ktoré žalobcom vznikli v konaní pred Okresným súdom Prešov vo veci vedenej pod sp.zn. 11C 80/2014.

2. Žalobcovia mali priznané trovy konania v uvedenom konaní, no z dôvodu, že v exekučnom konaní neboli úspešní voči pôvodným žalovaným, uplatnili predmetný nárok voči žalovanému v tomto konaní ako poisťovateľovi podľa Zákona o povinnom zmluvnom poistení.

3. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní zistil skutkový stav v tomto znení:

„Rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 18.02.2015, č. k. 11 C 80/2014-104, právoplatný dňa 26.03.2015 a vykonateľný dňa 26.05.2015 (výrok I na plnenie), v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 14.10.2015, č. k. 3 Co 129/2015-136, súd zaviazal žalovaného v 1. rade - P. Q., nar. XX.XX.XXXX, X. XX, XXX XX F. a žalovanú v 2. rade - O. T., nar. XX.XX.XXXX, Q. XX, XXX XX F. spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 10.000,- eur a žalobcom v 2. až 6. rade sumu 3.000,- eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. OZ v lehote 60 dní od právoplatnosti rozsudku, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a rozhodol o tom, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením. Žalovaný v 1. rade (v konaní 11C/80/2014) bol zaviazaný ako subjekt, ktorý pri ním zavinenej dopravnej nehode dňa 21.11.2012 priamo spôsobil neoprávnený zásah do práva žalobcov na ochranu osobnosti, konkrétne do ich práva na súkromie a rodinný život, a to tým, že U. C., nar. XX.XX.XXXX (syn a súrodenec žalobcov) pri tejto nehode utrpel vážne zranenia, ktorým neskôr v nemocnici podľahol, teda spôsobil smrť blízkej osoby žalobcov pri dopravnej nehode.

Žalovaná v 2. rade (v konaní 11C/80/2014) bola v čase skutku držiteľom a vlastníkom E. I. B.: F.-XXX B., ktorým bola ujma žalobcom spôsobená. Žalovaná (v tomto konaní) vystupovala v vedenom súdnom konaní ako intervenient na strane žalovanej v 2. rade z dôvodu, že v čase zásahu do práv žalobcov bola poisťovateľom E. I. B.: F.-XXX B. v súvislosti s poistením zodpovednosti prevádzkovateľa za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

Uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 11 C 80/2014-144 zo dňa 26.11.2015, právoplatné 26.1.2017 a vykonateľné 31.1.2017, v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Co 81/2017-177 zo dňa 3.11.2016, súd zaviazal žalovaného v 1. rade a žalovanú v 2. rade spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcom trovy prvostupňového konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia, a to každému z nich po 282 eur (spolu vo výške 1.692 eur), na účet ich právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

Uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 11 C 80/2014-188 zo dňa 17.2.2017, právoplatné dňa 24.2.2017 a vykonateľné dňa 28.2.2017, spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Co 81/2016-177 zo dňa 3.11.2016 (rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania žalobcov v rozsahu 100 %), súd zaviazal žalovaného v 1. rade a žalovanú v 2. rade spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcom trovy odvolacieho konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia, a to každému z nich po 24,26 eur (spolu vo výške 145,56 eur), na účet ich právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

Žalovaní v konaní 11C/80/2014 a ani žalovaná v tomto konaní a to ani po zaslaní predexekučných výziev zo dňa 15.1.2016, nezaplatili žalobcom ich judikované nároky na náhradu nemajetkovej ujmy.

Žalobcovia podali proti žalovaným v konaní 11C/80/2014 návrh na vykonanie exekúcie zo dňa 17.5.2017. Exekučné konanie je vedené u súdnej exekútky U.. T. P. H., pod č. Ex XXX/XXXX.

Žalovaná ani povinní po právoplatnosti rozhodnutí o výške náhrady trov konania tieto dobrovoľne neuhradili, preto museli žalobcovia podať aj návrh na vykonanie exekúcie zo dňa 17.5.2017 na vymoženie judikovanej náhrady trov konania. Exekučné konanie je vedené u súdneho exekútora U.. U. M., pod č. XXX Ex XX/XXXX.

V exekučnom konaní vznikli žalobcom ako oprávneným (ku dňu spísania žaloby) aj trovy konania - zaplatený súdny poplatok za vydanie poverenia pre exekútora vo výške 16,50 eur (na každého žalobcu pripadá podiel 2,75 eura) a trovy právneho zastúpenia každého žalobcu vo výške 15,841 eur, spolu vo výške 92,46 eura. Rovnako vznikli aj súdnej exekútky predbežné trovy exekúcie vo výške 539,16 Eur (ku dňu 31.8.2017).

Súdny exekútor vydal dňa 31.8.2017 exekučný príkaz na vykonanie exekúcie prikázaním pohľadávky na úhradu vymáhaných nárokov žalobcov ako oprávnených a trov exekúcie, ktorým prikázal žalovanej ako dlžníkovi povinnej v 2. rade z titulu PZP tam uvedené sumy bezodkladne zaplatiť na depozitný účet súdneho exekútora. Žalovaná tento exekučný príkaz prevzala dňa 5.9.2017, napriek tomu však žiadne plnenie žalobcom ani súdnemu exekútorovi ku dňu spísania tejto žaloby neposkytla.“

4. Súd prvej inštancie vec právne posúdil v zmysle ustanovení § 100, § 101 Občianskeho zákonníka, § 15 Zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, podľa § 4, § 5 citovaného zákona, pričom dospel k záveru, že nárok žalobcov je daný titulom priameho nároku žalobcov voči žalovanej, ktorej poisťovateľom bola O. T. v čase rozhodnom pre plnenie, na ktoré bola zaviazaná súdom. Bolo by popretím zmyslu poistenia poisťovních udalostí, ak by poisťovňa odmietla plniť za svojho poistenca, a preto je v danom prípade žalovaný dlžníkom poškodeného, pričom výška priznanej sumy pozostáva z právoplatne priznaných trov v konaní vedenom pod sp.zn. 11C 80/2014, a to ako trovy právneho zastúpenia a trovy právneho zastúpenia v exekučnom konaní vo výške 15,41 Eura. Súd prvej inštancie vyhodnotil premličiaciu námietku vnesenú žalovaným ako rozpornú s dobrými mravmi, nakoľko žalovaná napriek riadnemu uplatneniu žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy tento ich nárok neuspokojila ani v rámci exekučného konania, napriek tomu, že táto nemajetková ujma bola žalobcom spôsobená dopravnou nehodou, pri ktorej zomrel ich rodinný príslušník a škody z dopravných nehôd sú kryté práve inštitútom povinného zmluvného poistenia, pričom až po podaní žaloby dňa 14.11.2017 došlo k vydaniu v Zbierky stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR 08/2018, z ktorého je nesporné, že škodou pre účely Zákona o povinnom zmluvnom poistení je

aj nemajetková ujmy spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obetí dopravných nehôd, kedy v takýchto sporoch je poisťovňa pasívne legitimovaná.

5. Zároveň súd prvej inštancie priznal žalobcom právo na zaplatenie úroku z omeškania.

6. O trovách konania bola rozhodnuté v zmysle zásady úspechu podľa § 255 ods. 2 CSP.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané odvolanie zo strany žalovanej s poukazom na skutočnosť, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. h/, d/ CSP). Žalovaná vo svojom odvolaní uviedla, že žalobcovia sa v predošlom konaní vedenom pod sp.zn. 11C 80/2014 na Okresnom súde v Prešove domáhali zaplatenia sumy 140.000,- Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy na tom skutkovom základe, že v pôvodnom konaní žalovaný 1/ zavinil dopravnú nehodu, následkom ktorej došlo k úmrtiu ich rodinného príslušníka, pričom žalovaný 2/ bol vlastníkom a držiteľom predmetného motorového vozidla a v predošlom konaní žalovaná v tomto konaní vystupovala v pozícii intervenienta (vedľajšieho účastníka) na strane žalovaného 2/ z dôvodu, že vozidlo bolo v čase dopravnej nehody u tohto subjektu poistené na základe Zákona o povinnom zmluvnom poistení. V tomto konaní došlo k vydaniu rozsudku, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť a žalovaní 1/ a 2/ boli zaviazaní uhradiť žalobcom nemajetkovú ujmy vo výške 25.000,- Eur. Následne titulom tohto rozsudku iniciovali žalobcovia exekučné konanie. V tomto konaní sa žalobcovia na základe rovnakého skutkového stavu domáhajú voči žalovanému priznania trov právneho zastúpenia, ktoré vznikli v predchádzajúcom konaní, pričom na vymoženie týchto trov iniciovali exekučné konanie, pričom dňa 31.08.2017 bol vydaný exekučný príkaz na vykonanie exekúcie príkazaním pohľadávky žalovaného 2/ voči žalovanej. Okresný súd tento nárok vyhodnotil ako priamy nárok žalobcov voči žalovanému podľa § 15 Zákona o povinnom zmluvnom poistení s poukazom na to, že žalovaná mala údajne porušiť § 11 písm. b/ citovaného zákona neuhradením trov. Žalovaná uviedla, že rozsudok je vydaný na základe nesprávneho právneho posúdenia a zároveň je zmätočný a nepreskúmateľný, nakoľko si konajúci súd osvojil naznačený smer zo strany odvolacieho súdu o údajnom priamom nároku žalobcov voči žalovanej, pričom z rozsudku nevyplýva akým spôsobom, najmä v kontexte časovej genézy a procesného postavenia žalovanej v pôvodnom konaní, malo dôjsť k porušeniu povinnosti poisťovateľa podľa § 11 ods. 6 písm. a/ alebo b/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení. Takýto postup by teoreticky odôvodňoval nárok aj na náhradu účelne vynaložených nákladov právneho zastúpenia, no v danom prípade sa jedná o snahu súdu nahradiť nečinnosť žalobcov vo vzťahu k žalovanej v pôvodnom konaní, kde všetky trovy právneho zastúpenia boli vynaložené v konaní vedenom proti žalovanému 2/ a žalovaná ako poisťovateľ nebola a nemohla byť v omeškani s plnením svojich povinností a potrebu vykonania týchto úkonov nezapríčinila a nevyvolala. Súd prvej inštancie ex post došiel ku konštatovaniu, že trovy právneho zastúpenia žalobcov v pôvodnom konaní vznikli z dôvodu porušenia § 11 ods. 6 písm. a/ alebo b/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení bez akéhokoľvek odôvodnenia. Žalovaná v obdobných sporoch v čase právoplatného skončenia pôvodného konania nebola považovaná za pasívne vecne legitimovaného a voči nej si žalobcovia ani relevantne neuplatnili svoj nárok, čím pasivitou spôsobili jeho premlčanie. Z uvedeného dôvodu je rozsudok nepreskúmateľný. Žalovaná poukázala aj na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove č.k. 9Co 56/2018, kedy v obdobnej veci bola žaloba voči nej zamietnutá. Z týchto dôvodov žiadala napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť.

8. Žalobcovia vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovanej uviedli, že nesúhlasia s dôvodmi uvedenými v odvolaní a považujú toto odvolanie za nesprávne, poukázali na to, že súd prvej inštancie jednoznačne a presvedčivo odôvodnil nárok žalobcov ako tzv. priamy nárok poškodených voči poisťovateľovi s tým, že takýto záver súdu prvej inštancie rešpektuje závery vyslovené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 8/2018, pričom trovy konania a trovy právneho zastúpenia predstavujú aj súvisiace náklady, ktoré boli riadne a účelne vynaložené na uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalovaná bola vedľajším účastníkom pôvodného konania a vyjadrovala sa ku všetkým nárokom žalobcov. Počas tohto konania bola premlčacia lehota prerušená a žalovaná neuznáva neexistenciu svojej povinnosti plniť tieto nároky. Správne súd prvej inštancie dospel k záveru o rozpore vznesenej námietky premlčania s dobrými mravmi. Vo vzťahu k rozhodnutiu Krajského súdu v Prešove č.k. 9Co 56/2018 žalobcovia uviedli, že voči tomuto rozhodnutiu bolo podané z ich strany dovolanie a navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil v celom rozsahu.

9. Žalovaná sa k uvedenému podaniu nevyjadřila v lehote.

10. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) v zmysle zásad uvedených v § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke, najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

11. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

12. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

13. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP) .

14. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je konzistentné a jednoznačnými argumentmi podporil záver, ku ktorému dospel, pričom k celkovej presvedčivosti rozhodnutia súdu prvej inštancie možno uviesť, že premisy zvolené v rozhodnutí, ako aj závery, na základe ktorých k týmto dospel, sú pre nielen právnickú, ale aj laickú verejnosť prijateľné a racionálne; zároveň aj spravodlivé a presvedčivé. Právne závery sú v súlade s vykonanými skutkovými zisteniami a celkovo možno konštatovať, že napadnuté rozhodnutie, pokiaľ sa týka rozsahu jeho odôvodnenia je v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ale aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

15. Všeobecne namietané pochybenie podľa § 365 ods.1 písm. d) CSP nebolo v odvolaní konkretizované tým, aká skutočnosť predstavuje vadu v konaní, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z obsahu spisu nevyplýva skutočnosť existencie takejto vady, preto túto odvolaciu námietku odvolací súd považoval za nedôvodnú.

16. K námietke o nesprávnom právnym posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Táto odvolacia námietka nebola naplnená.

17. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku zreteľne vyplývajú dôvody, pre ktoré súd rozhodol tak ako to vyplýva z výrokovvej časti rozsudku. Rozhodnutie súdu prvej inštancie nemožno preto považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov vo veci neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Aj Ústavný súd SR vo svojej stabilizovanej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že samotná skutočnosť, že strana sporu sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia všeobecného súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Odvolacou námietkou bolo, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné. Je potrebné uviesť, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie

súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj z rozhodnutí Ústavného SR totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov; ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (vid. IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07). Z práva na spravodlivé súdne konanie v tejto súvislosti vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS46/05, II. ÚS 76/07).²⁰ Odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie spĺňa vyššie uvedené kritéria pre odôvodnenie rozhodnutí, a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Následnosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť i všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Súd jasne a dostatočne vysvetlil právne dôvody svojho rozhodnutia. Preto neobstoí odvolacia námietka nepreskúmateľnosti rozsudku súdu prvej inštancie.

18. Podľa § 11 ods.6 písm. a/, b/ z.č. 381/2001 Z.z.

Poistovateľ je povinný bez zbytočného odkladu začať prešetrovanie potrebné na zistenie rozsahu jeho povinnosti poskytnúť poistné plnenie a do troch mesiacov odo dňa oznámenia poškodeného o škodovej udalosti

a)

skončiť prešetrovanie potrebné na zistenie rozsahu jeho povinnosti poskytnúť poistné plnenie a oznámiť poškodenému výšku poistného plnenia, ak bol rozsah povinnosti poisťovateľa poskytnúť poistné plnenie a nárok na náhradu škody preukázaný,

b)

poskytnúť poškodenému písomné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odmietol poskytnúť alebo pre ktoré znížil poistné plnenie alebo poskytnúť poškodenému písomné vysvetlenie k tým uplatneným nárokom na náhradu škody, v ktorých nebol v ustanovenej lehote preukázaný rozsah povinnosti poisťovateľa poskytnúť poistné plnenie a výška poistného plnenia; písomné vysvetlenie sa považuje za doručené dňom, keď ho poškodený prevzal, odmietol prevziať, alebo dňom, keď ho pošta vrátila ako nedoručené.

19. V danom prípade odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že žalovaná formalisticky pristúpila k vysvetleniu ustanovení Zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla bez toho, aby z jej strany bola braná do úvahy judikatúra súdov Slovenskej republiky, ktorá dospela k posunu, a to práve v rozhodnutí, ktoré bolo vydané v stanovisku č. 61 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov, podľa ktorého sa rozsah škody, ktorá je krytá Zákonom o povinnom zmluvnom poistení vzťahuje aj na nemajetkovú ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv pozostalých obetí dopravných nehôd. Správne súd prvej inštancie vyhodnotil preto znenie Zákona o povinnom zmluvnom poistení, a to § 4 ods. 2 písm. c/, že poistený má právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písm. a/, b/ a d/. Je pravdou, že zákon viaže povinnosť poisťovateľa nahradiť poškodenému takéto nároky, ak si nesplní svoje povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a/ a b/, ktoré mu ukladajú povinnosť začať prešetrovanie potrebné na zistenie rozsahu jeho povinnosti a zároveň aj skončiť toto prešetrovanie a oznámiť poškodenému výšku poistného plnenia. Po prijatí záveru, že poisťovateľ zodpovedá aj za nemajetkovú ujmu, ktorá vznikne pri dopravných nehodách, je nutné reagovať aj na túto skutočnosť aj primeraným výkladom predmetného ustanovenia § 4 ods. 2 a nemožno len formalisticky a rigidne odmietnuť nárok na náhradu účelne vynaložených nákladov tým, že zo strany poisťovacej spoločnosti

nedošlo k pochybeniam v zmysle § 11 ods. 6 písm. a/, respektíve b/. V danom prípade je nepochybné, že poisťovacej spoločnosti, teda žalovanej, bolo zrejmé, že žalobcovia voči jej poistencovi uplatňujú aj nároky na náhradu nemajetkovej ujmy. Nebolo spornou skutočnosťou, že žalovaná bola v pôvodnom konaní v pozícii vedľajšieho účastníka, preto neobstoja tvrdenia žalovanej o tom, že by z jej strany nedošlo k porušeniu akýchkoľvek povinností v zmysle § 11 ods. 6 písm. a/ a b/, nakoľko samotná skutočnosť vedomosti o tom, že zo strany pozostalých je podaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, o čom nepochybné bola žalovaná upovedomená, podľa názoru odvolacieho súdu postačuje na to, aby sa žalovaná najneskôr do troch mesiacov vyjadрила, či skončila prešetrovanie a aké zaujíma stanovisko k predmetnému nároku. Podľa názoru odvolacieho súdu po posune v judikatúre, kedy došlo k ustáleniu záveru, že žalovaná zodpovedá aj za náhradu nemajetkovej ujmy publikáciou tohto stanoviska začína plynúť predmetná lehota na vyjadrenie sa žalovanej k predmetnému nároku. To, že predmetný nárok žalovaná neuznala a odmietla poskytnúť poistné plnenie napriek prebiehajúcim exekučným konaniam je nesporné. Odvolací súd sa nestotožňuje s takýmto formalistickým prístupom zo strany žalovanej, ktorý je nepochybné v rozpore s výkladovými pravidlami, ktoré sa uplatňujú pri vzťahu poistenca a poisťovne, ktorý je nutné vykladať vo svetle ochrany práv spotrebiteľa.

20. Pri výklade znenia aplikovateľného právneho predpisu je nutné prihliadnuť aj na rozhodnutie ÚS SR, z ktorého vyplýva, že:

„Formalizmus resp. formálna aplikácia práva je aplikácia práva, ktorá vychádza zo znenia právnych noriem, avšak nezohľadňuje či už cieľ právnej úpravy alebo konkrétne okolnosti daného prípadu. Laicky povedané, ide o prílišné lipnutie resp. pridrižovanie sa znenia zákona bez určitého nadhľadu. Orgánom verejnej moci a predovšetkým všeobecným súdom nemožno tolerovať pri interpretácii zákonných ustanovení prílišný formalistický postup, ktorý vedie k zjavnej nespravodlivosti. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí sa od neho odchyliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z ústavnoprávnych princípov. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov teda nemožno opomíňať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrený len v slovách a vetách toho-ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 155/2017).“

21. Správne poukázal súd prvej inštancie v bode 44 svojho odôvodnenia na rozhodujúcu skutočnosť, ktorá sa týka ustálenia rozhodovania v týchto nárokoch pred súdmi Slovenskej republiky. Nemožno preto súhlasiť s tvrdeniami žalovanej, že v kontexte časovej genézy a v kontexte jej procesného postavenia v pôvodnom konaní nedošlo k porušeniu jej povinností.

22. Rovnako sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, ktorý neprijal námietku premlčania a túto vyhodnotil ako rozpornú s dobrými mravmi tak ako to odôvodnil súd prvej inštancie v bode 38 respektíve 39.

23. Predmetnú námietku je nutné posúdiť v kontexte celkových okolností prípadu, kedy je nepochybné, že v pôvodnom konaní za účinnosti pôvodného procesného predpisu bola žalovaná v pozícii vedľajšieho účastníka, pričom v danom období a za vtedy platného stavu rozhodovacej činnosti súdov Slovenskej republiky nebolo spornou skutočnosťou to, že v prípade úspechu žalobcov v takomto konaní proti priamym škodcom za týchto následne plnil poisťovateľ, a to aj priznané nároky na náhradu trov konania. Bolo by v rozpore s dobrými mravmi prihliadnuť na takto vznesenú námietku premlčania a nepriznať žalobcom právo na náhradu účelne vynaložených trov konania.

24. Pokiaľ sa týka odôvodnenia odopretia účinkov vznesenej námietky premlčania z dôvodu rozporu s dobrými mravmi, v danom prípade vychádzajúc z individuálnych okolností, za ktorých bola námietka premlčania uplatnená, odvolací súd má za to, že takýmto spôsobom by bolo odopreté právo na plnenie v prospech žalobcov, čo by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Je nepochybné, že použitie ustanovenia § 3 Občianskeho zákonníka pokiaľ ide o výkon práva, ktoré strane sporu dáva priamo právny predpis, prichádza jeho aplikácia do úvahy len vo výnimočných prípadoch. V danom prípade ide o takúto situáciu. Ako bolo vyššie uvedené je zrejmé, že žalovaný bol v pôvodnom konaní označený ako vedľajší účastník v zmysle vtedy ustálenej praxe a napriek tomu podľa názoru odvolacieho súdu zneužil možnosť výkladu dovtedy aplikovanej právnej úpravy tým spôsobom, že odmietol v rámci vykonávacieho konania plniť za svojho poistenca priznané plnenie, čo podľa názoru odvolacieho súdu je zneužitím subjektívneho práva na úkor žalobcov a takéto konanie možno hodnotiť ako rozporné s dobrými mravmi. Táto skutočnosť podľa názoru odvolacieho súdu je v tak vysokej intenzite, že odôvodňuje aj zásah do princípov

právnej istoty, ktorým nepochybne je odopretie práva uplatniť námietku premlčania. Pri porovnaní týchto základných zásad, teda princípu právnej istoty a princípu dobrých mravov, podľa názoru odvolacieho súdu možno v tomto individuálnom prípade dospieť k záveru, že je súladné s dobrými mravmi odoprieť účinky vznesenej námietky premlčania. Odvolací súd poukazuje na obdobnú záveru, ku ktorým dospel Najvyšší súd Českej republiky vo svojom uznesení zo dňa 31.08.2004 pod sp.zn. 25Cdo 2648/2003 či Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí pod sp.zn. 3Cdo 441/2013. V tejto súvislosti možno uviesť, že treba brať do úvahy aj postoj samotného žalovaného už v konaní vedenom pod sp.zn. 11C 80/2014 na Okresnom súde Prešov, kde tento v pozícii vedľajšieho účastníka vo svojom vyjadrení k žalobe žiadal zamietnuť nárok na náhradu nemajetkovej ujmy s poukazom na to, že tento nárok nie je krytý povinným zmluvným poistením, pričom na tomto stanovisku v podstate zotrval v priebehu celého predošlého konania a následne už v prebiehajúcom konaní túto obranu len odôvodnil námietkou premlčania. Aj tomuto postoju je nutné prihliadnuť vo vzťahu k § 3 Občianskeho zákonníka.

25. Pokiaľ sa týka namietaného rozhodnutia Krajského súdu v Prešove vo veci vedenej pod sp.zn. 9Co 56/2018 k tomu uvádza odvolací súd, že v predmetnom konaní boli posudzované nároky spojené s tzv. pod dlžníckou žalobou, pričom v tomto prípade sa jedná o priamy nárok poškodeného voči poisťovni, teda namietané konanie je v tomto konaní neaplikovateľné.

26. Z týchto dôvodov považoval odvolací súd za dôvodné napadnutý rozsudok potvrdiť v celom rozsahu.

27. To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Zodpovedané majú byť len tie otázky, ktoré majú pre vec zásadný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998. Ústavný súd SR vyslovil, že: "súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu". (porovnaj IV. ÚS 115/03). S poukazom na uvedené odvolací súd nepovažoval za potrebné sa vyjadrovať k ostatným dôvodom odvolania, nakoľko tieto sú pre rozhodnutie v merite vecí bez významu.

28. Výrok o trovách odvolacieho konania vyplýva z ustanovenia § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 CSP.

29. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).